

Konu : Ceza Muhakemesi Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi münasebetiyle AKP'nin hak, hukuk ve adalet anlayışına bakışı hakkında yapılan konuşma.

Dönem : 27

Yasama Yılı : 2

Tarih : 19.02.2019

Birleşim : 54

Konuşmacı : ALPAY ANTMEN

Konuşma :

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Aristo "Hukuk ve adalet, devlet yönetimin egemen unsurlarıdır derken ünlü Roma hukukçusu Ulpian adaleti "Herkes kendi payına düşeni verme konusunda sonsuz ve sürekli çaba." olarak tanımlamıştı.

Değerli milletvekilleri, binlerce yıldır adaletin sayısız tanımı yapıldı ve binlerce yıldan bu yana bu tanımlamaların sürmesinin nedeni, adalete olan sonsuz ihtiyaçtır. Şehirleşmenin başlangıcından bu yana üretim ilişkileri üzerinden gelen sınıflaşma ve sömüren ile sömürülen arasındaki kavga net bir şekilde hak ve hukuk mücadelesini de beraberinde getirdi. Ancak açık olan şu ki sistemin yarattığı mağduriyetleri koruyacak hak tanımları ve koruyucu yasalardan daha önemli bir konu var, o da yasaların eksiksiz ve herkese eşit olarak uygulanmasıdır.

Biliyorsunuz Türkiye Hukukun Üstünlüğü Endeksi'nde son sıralarda ve maalesef bazı Afrika ülkelerinin bile gerisine düştü. Aynı listeye baktığımızda, endeksin üst sıralarında olan ülkelere adaletin sağlanması ekonomiye, sosyal hayata ve siyasal alana etki etmiş ve o ülkeler refah seviyelerinde en üst sıralarda yerlerini almışlardır. Peki,

bu, tesadüf müdür? Elbette değil değerli milletvekilleri. Bir ülkede adalet demek ekonomide ve siyasette de adalet demektir. Bugün, "adalet" kavramından bahsetmemize neden olan yakıcı ihtiyaç beraberinde en basit tarihsel gerçekleri yeniden konuşma ve irdeleme ihtiyacı da getiriyor önümüze. Zira, güzel ülkemizde bugün karşı karşıya kaldığımız, her biri birbirinden büyük sorunun temelinde tamamlanmamış yani gelecek kuşaklara aktarılamamış, kazanımları tüketen, akli ve bilimi reddeden, adaleti yok sayan bir anlayış var. Temel hak ve özgürlüklerden tutun da ekonomiye, işsizliğe, yoksulluğa kadar hep böyle. Biz dâhil birçok ülkede eşitlik anlayışı aynı yasaların zengin ve fakire aynı şekilde uygulanması olarak tanımlanırken, uygulamanın iktidarın kontrolünde farklılaşması tüm ülkelerin üzerinde büyük bir baskı yaratıyor.

Değerli milletvekilleri, dünya tarihi adaletsizliğin ve yargı bağımsızlığının kaybedilmesinin çok acı örnekleriyle dolu. Örnek mi? Yıl 1933, dünya tarihinde en kanlı diktatör olan Adolf Hitler'in beyin takımında yer alan bir SS lideri Himmler var. Alman yargıçlarını topluyor ve şöyle sesleniyor: "Vereceğiniz kararların Hitler'in hoşuna gidecek kararlar olsun." O esnada Nazi Partisi bir karar alıyor ve Yahudi dükkânlarından alışveriş yapılmasını yasaklıyor ve fakat Alman halkı bu kurala uymuyor. Bunu gören Himmler bu defa şiddet uygulamaya başlıyor ve işkence odalarıyla dolu gizli cezaevleri kuruyor. Evet, yüz binlerce insanın yakıldığı, esir edildiği ve öldürüldüğü kampların temeli orada atılıyor. Bu esnada göstermelik mahkemeler var, yargıçlar var ve yargıçlar Hitler'in hoşuna gidecek kararlar vermeye başlıyor. Yargı bağımsızlığını savunun hukuk insanları ise ya sürülüyor ya öldürülüyor. O noktadan sonra ne oluyor? İşte, bir avuç ırkçının elinde kalıyor ülke ve denetim olmadığı için, demokrasi olmadığı için "Dur." diyecek bir mekanizma da olmayınca tarihin en büyük katliamları ve İkinci Dünya Savaşı yaşanıyor.

Peki, size bahsettiğim Himmler'in yıllar önce darbe girişiminde yer aldığını ve tutuklanmadan bırakıldığını biliyor musunuz?

Almanya'da bağımsız, demokratik bir ortam olsa, bu kişi hak ettiği cezayı alsa tarih acaba başka türlü olur muydu?

Değerli milletvekilleri, yargı bağımsızlığı oldukça hukukun üstünlüğünden söz edilebilecektir. Sorarım size; yargı bağımlı ve tarafsız değilse hukuk sistemi neye göre karar verecek, siz kendinizi güvende hissedebilecek misiniz, halk huzurlu olacak mı, ekonomi düzelecek mi? 2002'de AK PARTİ iş başına geldiğinde yargıya müdahil değildi çünkü zamanın Cumhurbaşkanı Sayın Ahmet Necdet Sezer atamalarda titiz davranıyordu, Danıştay kamu yararını gözeten kararlar veriyor, Sayıştay raporları sümen altı edilmiyor, üniversiteler daha bağımsız davranabiliyor, yargıçlar verecekleri kararları çekinmeden hukuka göre verebiliyordu, yasama, yürütme ve yargı ayrı ayrı güçler olarak çalışıyorlardı. Peki, sonra ne oldu? Ortaya bir ittifak çıktı. Kiminle? O sorunun da yanıtı 12 Eylül 2010 tarihinde değişen Anayasa'da saklıdır.

2010 Anayasa değişikliğini hep beraber yaşadık, yargı yürütmenin eline teslim edildi. Zira, HSYK iktidara doğrudan bağlı bir organ hâline geldi. Ardından, çok iyi organize olan FETÖ mensupları HSYK'deki çoğunluğu eline geçirdi. Bir hafta içinde 81 ilin başsavcısının 74'ü değiştirildi, özel yetkili mahkemeler tümüyle cemaatçi kadrolardan oluşturuldu, bir gün içinde cemaat kadrosundan 5 bin dolayında hâkim ve savcı içinden yaklaşık 160 kişi Yargıtay, 60 kişi Danıştay üyesi yapılarak yüksek yargı kurumlarında kontrol FETÖ tarafından ele geçirildi. Sonra iktidar ve cemaat arasında kaçınılmaz son; güç savaşı ve birbirinden rahatsızlıklar gün yüzüne çıkmaya başladı. Zira, cemaat mensupları kamuda her alanı ele geçiriyor, özel sektöre ne isterlerse yapıyorlardı. Göreve yeni atananların neredeyse tümü cemaat kadrolarındandı. Eğer hâkim ve savcılar bu kadrolardan değilse cemaatin müfettişleri çalıştığı adliyelere denetime giriyor, onlarla ilgili olumsuz siciller veriyordu. Bu durumda olan yargı mensupları ya emekliliğe zorlanıyor veya sürülüyordu. Kendilerine yapılan haksızlığa karşı çıkanlar ise kurgulu kanıtlarla haklarında açılan davalarla uğraşmak zorunda bırakılıyordu. Peki, ardından ne

oldu? Tarihi şan ve şerefle dolu olan millî ordumuza tarihte görülmemiş, eşi, emsali olmayan bir kumpas kuruldu ve davalar açıldı. Aydınlarımız uydurma iddialarla hapsedildi, Türkiye kaosa sürüklendi. En son da yargıda açılan bu büyük gedik yüzünden 15 Temmuz hain, alçak ve onursuz darbe girişimi gerçekleşti. Tarih tekerrür etmemeli değerli vekiller.

Yargının bağımsız olmasına en çok hepimizin, sizlerin, bizlerin, herkesin ihtiyaç duyduğunu, ihtiyacı olduğunu ne zaman anlayacağız? Çıkarılacak hiçbir kanunun insana aykırı olmayacağını ne zaman idrak edeceğiz? Bir yasa kadar onun yapılış şeklinin de önemli olduğunu ne zaman fark edeceğiz? AK PARTİ döneminde 2002-2007 arasında sadece iki torba yasa çıkarken Kasım 2015'ten Kasım 2017'ye kadar 23 tane torba kanun çıkıyor. Bu dönemde çıkarılan 53 kanundan 23'ü maalesef torba kanun. Torba yasalar yürütmenin etkisi ve güdümü altındaki yasama meclisinin özensiz bir çalışma biçimi benimsemesidir. Torba kanunların amacı iktidarın tasarladığı konuları çok kısa sürede kanunlaştırmak olunca Meclis komisyonları işlevsiz hâle gelebilmekte ve İç Tüzük kuralları da ihmal edilebilmektedir. Hele, bugün bile biraz sonra tartışacağımız yasa teklifi hükümlerini içeren teknik hususlarda uzlaşma aranmaması son derece kötü bir kanunlaştırma tekniğidir. Burada yapılması gereken tüm değişiklikleri Meclis çatısı altında temsil edilen parti grubu temsilcileriyle istişare ederek Meclise getirirseniz şimdikinden daha hızlı ve daha doğru kanunlar yapabilirsiniz.

Değerli milletvekilleri, hukuk devleti ilkesi çağdaş bir demokrasinin en olmazsa olmaz koşuludur. Hukuk devleti, hukukun üstünlüğünün yaşama geçirildiği, yönetimde keyfiliğin önlendiği, devletin hukuka bağlı olduğu, yargının bağımsız niteliğiyle siyasal baskı ve karışmalardan etkilenmeden çalıştığı, hukuk kurallarının herkese eşit şekilde uygulandığı, özgürlüklerin güvenceye alındığı, vatandaşlara hukuk güvenliğinin sağlandığı bir sistem demektir. Tam anlamıyla demokrasiden ve hukuk devletinden söz edebilmek için hukuk kurallarının üstün olduğu ve herkese eşit şekilde uygulandığına

bakmak gerekmektedir. Hukuk kuralları halka uygulandığı kadar, aslında, siyasi iktidarı kullanan devlet organlarını ve yöneticilerini de bağlamaktadır yani aslında, değerli vekiller, hukuk sistemi, vatandaşın devletten ve hükûmetten değil, devletin ve hükûmetin vatandaşından korktuğu, çekindiği ve hesap verdiği sistemin adıdır.

Şimdi, işin teknik kısmında önümüze 13 maddeyle gelen bir kanun teklifi var. Bu kanun teklifinde gerçekten teknik düzenlemeler, belki de yargıda işe yarayacak, istinafta, Yargıtayda ve yargının işleyişinde önümüzü açacak hükümler de var ama böyle maddeler gelirken, böyle bir teklif gelirken bu teklif Adalet Bakanlığı koridorlarında hazırlanıp sadece AKP'li, AK PARTİ'li değerli milletvekilleri tarafından Meclise getirileceğine bir uzlaşma aransaydı, çok daha iyi maddeler çok daha iyi şekilde, çok daha hızlı ve belki de aksaklığı olan daha çok madde de içine konularak daha iyi bir kanun yapılabilirdi.

Torba kanunları bir yana bırakarak, torba kanunların kötülüğünü bir yana bırakarak, Roma'da bile bundan binlerce yıl önce yasaklandığını bir yana bırakarak önümüzdeki 13 maddelik kanun teklifine baktığımız zaman; ilk 3 madde, İcra ve İflas Kanunu ile Hukuk Muhakemeleri Kanunu'ndaki istinaf ve temyiz sınırlarını birbirine eşleştirmeye çalışıyor ama değerli milletvekilleri, adalete etkin bir şekilde erişim hakkı, adil yargılanma hakkı, savunma hakkının kutsallığı... Bizim, esasında, bu şekilde istinafı ve temyizi yani yargı yollarını kapamamız gerekiyor. Bizim teklifimiz, bütün sınırları kaldırarak kesinleşmenin yerel mahkemede değil, istinafta ya da daha da üstte, Yargıtayda olması gerekliliğidir. Bu nedenle esasında teklifin ilk 3 maddesinin teklif metninden çıkması gerektiği kanısındayız. Maddeler üzerinde konuşma yapacak arkadaşlarımız, hukukçu meslektaşlarımız, hukukçu milletvekilleri bunları daha iyi ve daha ayrıntılı olarak anlatacaklar ama bu teklifin can alıcı, çok önemli bir hükmü var.

Değerli milletvekilleri, dikkat buyurursanız madde 4'e bakalım. 2010 yılında yargıyı ele geçiren Fetullahçı terör örgütü, 2014 yılında

Yargıda Birlik Platformuyla her siyasi görüşten olan hâkim ve savcılar tarafından en azından biraz geriye püskürtüldü ama 2014'ten sonra, belli bir dönemden sonra, AK PARTİ'de görevli olan, çalışan, il ve ilçede yöneticilik yapan, adayları olan avukat arkadaşlarımız da dâhil olmak üzere, pek çok yeni hâkim alımında sadece ve sadece yandaşlığa bakıldı.

FETÖ darbe girişimi 15 Temmuzda olduğunda yaklaşık 14-15 bin hâkim görevdeyken 6 binin üzerinde hâkim stajyeri vardı. 15 Temmuzdan sonra Fetullah terör örgütüyle iltisaklı olan 4 bin civarında hâkim görevden alındıktan sonra, iki yıllık süreçte ayrıca 4 bin, 4 bin 500 hâkim ve savcı daha göreve başladı yani yaklaşık şu an 20 bin hâkim ve savcı var. Yani 2014'ten sonra beş yıllık süreçte 10 bin civarında hâkim ve savcı var. Ve bu teklife verilen muhalefet şerhine baktığımız zaman neredeyse isim isim hangi AK PARTİ il ve ilçe teşkilatı mensubunun hâkim olduğunu da görüyoruz.

Tabii ki herkesin, tabii ki hâkim ve savcılarının da siyasi görüşü olacak ama adalet öyle bir idedir ki siz adalete siyasi görüşlerinizi, kişisel görüşlerinizi, hiçbir görüşünüzü karıştıramazsınız. Adaletin bu nedenle gözü kapalıdır değerli milletvekilleri.

Bu konuya nereden geldim? İşte, teklifin en can alıcı hükümleri 4'üncü ve 5'inci maddelerde yer alıyor değerli milletvekilleri. Hâkim açığı bahanesiyle sınavlardaki 70 barajı kaldırılarak herkes -çok amiyane tabirle- her önüne gelen hâkim ve savcılık mesleğine intisap etti. Bundan yedi sekiz ay önceye kadar fiilen avukatlık görevi yapan ve özel hukukta çalışan, baro başkanlığı yapan bir avukat olarak şunu söyleyebilirim ki şu an -avukat meslektaşlarımız biliyorlardır- inanın bir davada ne karar verileceğini artık en tecrübeli avukat bile bilemiyor. Kesinlikle ve kesinlikle ne Yargıtay kararları inceleniyor ne ilmî içtihatlar inceleniyor; göz çıkara çıkara, kafa yara yara, sayın milletvekilleri, kararlar veriliyor.

Değerli milletvekilleri, yasama faaliyeti yapıyoruz. Bu belki de bir devletin en önemli gücü çünkü sizin, burada şu an dinleyeceğiniz

ve daha sonra hüküm vererek el kaldıracağınız kanunlara Türkiye Cumhuriyeti'ndeki herkes uymak zorunda.

Bakın, 70 barajı kaldırılmıştı, hâkim ve savcılık sınavında tekrar getiriliyor. Bu barajın daha da artırılması gerekiyor. Türkiye'nin en nitelikli hukukçularının hâkim ve savcı olması gerekiyor.

Size bir örnek vereyim değerli milletvekilleri: İngiltere'de hâkim olmak istiyorsanız on beş yıl avukatlık yapmak zorundasınız. On beş yıl avukatlık yaptıktan sonra, çok iyi avukatsanız size hâkimlik teklif ediliyor. Beş yıl sulh hâkimliklerinde görev yaptıktan sonra, bir sonraki beş yıl ağır cezaya da üye olabiliyorsunuz. Eğer ağır ceza mahkemesi başkanı olmak istiyorsanız, on beş yıl hâkimlik yapmak zorundasınız. Yani otuz yıl hukukçuluk yapmayan, on beş yıl avukatlık, on beş yıl hâkimlik yapmayan bir kişi ağır ceza reisi olamıyor. Biz de dün mesleğe başlayanı yarın belki de birinci kurasında veya ikinci tayininde ağır ceza reisi yapıyoruz, insanların kaderlerini ellerine veriyoruz. O yüzden en nitelikli hukukçuları seçip onları da en iyi şekilde yetiştirmemiz gerekiyor, meslek içi eğitime de önem vermemiz gerekiyor değerli milletvekilleri.

Ama bizim, Cumhuriyet Halk Partisinin bu kanunda en çok önem verdiği hüküm 5'inci madde. Bu 5'inci madde hâkim ve savcı adaylarının eğitimiyle başlıyor ve özellikle yazılı sınavın değerini azaltarak -kanun metnine bakın lütfen- burada, yazılı sınavın yüzde 60, sözlü sınavın değeri yüzde 40 olarak alınarak hâkimlik mesleğine kabul olmasını gerektiriyor bir adayın. Hâkimlik stajına girişte bir sınav yazılı sınav -çok doğru- bir mülakat olmalı; bunun dışında, mesleğe kabulde de bir yazılı sınav ve bir sözlü sınav olmalı. Ama burada iki önemli şey var: Sözlü sınavların değerinin azaltılması, yazılı sınavların gücünün artırılması gerekiyor, artı -zaten burada bir madde eklenmesiyle ilgili teklifimiz de olacak- hâkim ve savcı sınavlarının mülakatlarının mutlaka sözlü ve yazılı olarak kayda alınması gerektiğine inanıyoruz. Hiçbir şaibe olmasın, objektif olsun, ondan sonra hiç kimse de "Benim hakkım yendi." demesin. Bu arada değerli milletvekilleri, önemli olan hukukun üstünlüğüdür.

Ha, bu arada Komisyonda çok doğru bir şey yapıldı, Anayasa Mahkemesinin sabah yayımladığı bir kararı gereğince istinafta hükümlerin sanık aleyhine kesinleşmesinin önü alındı. İşte uzlaşma yapılacak bir şeye örnek, uzlaşalım. Biz burada kanun yapıyoruz, kanun yapmanın da önemi mutabakattır. Anayasa metinlerinden tutun da tüm kanun metinleri aslında toplumsal uzlaşmaya dayanmalıdır.

Değerli milletvekilleri, fakat şöyle hükümler de geldi bu kanun teklifiyle: Bakın, özellikle istinafta bir kararın sanık aleyhine kesinleşmesi vardı. Eğer yerel mahkemede sanık beraat eder, bu da istinafa götürülürse istinaf iki yıldan az bir ceza verdiği zaman, hürriyete bağlı ceza da olsa bu kesin hüküm oluyordu. Anayasa Mahkemesi bunu iptal etti, komisyonlara bu konuda birazdan önümüze gelecek yeni bir madde ihdas etti. Bunun bütün hükümlere teşmil edilmesi gerekiyor yani hürriyeti bağlayıcı cezalarda, istinafta hükümlerin kesinleşmesi adil yargılanma hakkını ihlal ediyor kanısındayız.

Komisyonda tartıştığımız çok önemli bir husus var: İstinaf mahkemelerinde yargılamada sanık talep etmese de sanık delili olan hükümlerin uygulanıp uygulanmayacağı, beraat olup olmayacağı konusunda. Biz bu konuda da bir değişiklik önergesi verdik. Ceza hukukunun temeli nedir değerli milletvekilleri? Sanık lehine hüküm kurması, sanık lehine yorum ilkesi ve resen araştırma ilkesi. Komisyonda da bunları arz ettik, muhtemelen, belki de burada uzlaşıyla bunları da düzelteceğiz ama bu kanunu yaparken gelin, biraz sonra göreceğiniz, biraz sonra kanun maddeleri, metinler görüşülürken arz edeceğimiz kanun teklifi değişikliklerini beraber yapalım, uzlaşıyla daha iyi hükümler kuralım.

Bakın, HMK'de ciddi sıkıntılar var, CMK'de ciddi sıkıntılar var. HMK'deki ön inceleme yargının hızlanmasına sebep olmadı. Hâkimlerin iyi yetiştirilmesi gerekiyor. Benim bu kürsüden arz ettiğim, mesela, mübaşirlerin genel hizmetler sınıfına alınması Sayın Cumhurbaşkanı tarafından bir kararnameyle sağlandı. İşte böyle şeyler yapalım. Halk için, adalet için ne gerekiyorsa bunu birlikte

yapalım ama "Yok, hayır. Biz yaptık, oldu." derseniz, ondan sonra yine bir gün gelir, tekrar bunu düzeltmeniz gerekir.

Adaletin aslında en yılmaz savaşçıları olan avukatlar. Değerli milletvekilleri, avukatlar yargının birincil aktörleridir ama yargı içinde ikincil olarak görülmesi, ceza hukuku anlamında yargı görevlisi iken kendisine karşı suç işlendiğinde, belki de sanığın bile acıyacağı hâle gelmesi avukatlık mesleğini öldürmektedir. Avukatların işlerinin kolaylaştırılması yargının da hızlandırılması anlamına gelecek. Yargının hızlandırılması sadece bize değil, sadece avukatlara değil, sadece adliyeye değil, tüm vatandaşlarımıza huzur getirecektir.

Çok teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum.